iuventa

KomPrax

Kompetencie pre prax

Európska únia

Európsky sociálny fond

Operačný program VZDELÁVANIE

Minimálny kompetenčný profil

mládežníckeho vedúceho

„Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ“

Minimálny kompetenčný profil mládežníckeho vedúceho[1]

Mládežnícky vedúci je osobou, ktorá dovŕšila vek najmenej 18 rokov, vedie (organizuje spoločné trávenie voľného času podľa potrieb a požiadaviek mladých ľudí a výchovne na nich vplýva) skupinu mladých ľudí, riadi a organizuje mládežnícke podujatia a zodpovedá za ich uskutočnenie. Spravidla pôsobí ako dobrovoľný vedúci v mimovládnych detských a mládežníckych organizáciách a školských zariadeniach.

Profil mládežníckeho vedúceho obsahuje kompetencie:

Schopnosť pracovať v tíme
Má základné vedomosti o štruktúre tímu, dokáže analyzovať situáciu v tíme a navrhovať opatrenia na ovplyvnenie atmosféry, súťaživosti a spolupráce v skupine. Vie aký je rozdiel medzi skupinou a tímom.

Schopnosť pracovať s procesmi v skupine
Má základné vedomosti o procesoch v skupine v závislosti na veku a špecifikách cieľovej skupiny.

Vedomosti o mládeži ako sociálnej skupine
Má základné vedomosti z oblasti trendov a subkultúr mládeže.

Schopnosť motivovať
Pozná základné princípy motivácie a sebamotivácie a uvedomuje si ich vplyv v práci s mládežou.

Riešenie konfliktov
Dokáže identifikovať konflikt. Pozná jeden nástroj alebo stratégiu na riešenie konfliktov.

Podnikavosť a sebarozvoj
Vie nájsť spôsob ako realizovať svoj nápad. Dokáže realisticky zhodnotiť svoje skúsenosti, zručnosti, vedomosti, má záujem sa v niektorej oblasti rozvíjať a vie, kde nájsť informácie o možnostiach ďalšieho vzdelávania.

Schopnosť efektívne komunikovať
Pozná princípy efektívnej verbálnej a neverbálnej komunikácie. Dokáže formulovať vlastné názory a podporiť ostatných pri vyjadrovaní ich názorov.

Prezentačné zručnosti
Pozná a vie zvoliť vhodné prezentačné techniky podľa potrieb a schopností cieľovej skupiny. Pozná základné informačno-komunikačné technológie, ktoré môže pri prezentácii použiť.

Kultúra a interkultúrne zručnosti
Uvedomuje si špecifiká rozličných kultúr a vie ako vznikajú kultúrne stereotypy a predsudky.

Projektové myslenie
Dokáže zadefinovať, popísať a naplánovať jednotlivé fázy projektového cyklu - príprava, realizácia, hodnotenie a vie ich realizovať.

Finančná gramotnosť
Vie zostaviť rozpočet aktivity a vyúčtovať náklady v spolupráci so spolupracovníkmi. Vie hospodárne nakladať so zverenými prostriedkami.

---

[1] Termín **„Mládežnícky vedúci“** zavádza do slovenskej legislatívy zákon 282/2008. Uvedená definícia rozvíja základnú definíciu o niektoré ďalšie atribúty ako napr. vedenie tímu so supervíziou, uplatnenie mládežníckych vedúcich v praxi a i. ktoré vychádzajú z aktuálnej situácie v práci s mládežou a mládežníckej politiky v SR.

Aplikácia organizačných a legislatívnych noriem v oblasti práce s mládežou
Pozná základné interné predpisy a normy svojej organizácie.

Koncept neformálneho vzdelávania
Chápe koncept neformálneho vzdelávania, jeho potenciál a aplikáciu na oblasť práce s mládežou.

Praktické využitie príležitostí na neformálne vzdelávanie v práci s mládežou
Vie identifikovať situácie v práci s mládežou, ktoré je možné využiť na neformálne vzdelávanie. Dokáže pripraviť krátky vzdelávací blok pre konkrétnu cieľovú skupinu s použitím jednej alebo dvoch vhodných metód a zhodnotiť prevedenie bloku.

Príloha: Podrobný zoznam úrovní kompetencií mládežníckeho vedúceho

Minimálny kompetenčný profil mládežníckeho vedúceho, ktorý je definovaný v tomto dokumente, vychádza z výsledkov prieskumu, ktorý zisťoval názory odborníkov z mimovládneho, verejného a súkromného sektoru na okruh zručností (a ich úroveň), ktoré sú potrebné pre túto skupinu. Posudzovaných bolo 18 rôznych oblastí – kompetencií.

Na základe zhodnotenia odpovedí odborníkov zo všetkých troch sektorov, boli ako najdôležitejšie identifikované tieto kompetencie (podľa dôležitosti):

1. Plánovanie a organizovanie
2. Tímová práca
3. Analýza a riešenie problémov
4. Pružnosť v rozmýšľaní a správaní
5. Motivácia
6. Práca s informáciami

Na základe odpovedí o dôležitosti jednotlivých kompetencií, o potrebe ich ďalšieho rozvoja a na základe poznatkov z iných výskumov, bolo realizátormi prieskumu odporučené sústrediť sa na tieto kompetencie:

- Plánovanie a organizovanie
- Tímová práca
- Analýza a riešenie problémov
- Pružnosť v rozmýšľaní a správaní
- Motivácia
- Práca s informáciami
- Interakcia s ľuďmi
- Tvorivé myslenie
- Riadenie a vedenie ľudí
- Prezentačné zručnosti

Výstupy z tohto prieskumu slúžili ako materiál pre pracovné skupiny odborníkov na neformálne vzdelávanie a prácu s mládežou, ktorí spoločne určili definitívny zoznam kompetencií a ich úrovní potrebných pre vykonávanie činností mládežníckeho vedúceho. Konečný výstup vypracovaný odborníkmi vychádza z poznatkov prieskumu, avšak čiastočne sa od týchto poznatkov odlišuje - zohľadňuje okrem výsledkov prieskumu aj skúsenosti a odborné vedomosti členov pracovných skupín. Niektoré kompetencie boli preformulované, význam niektorých bol zvýraznený a naopak.

Nakoniec bolo identifikovaných deväť oblastí (kompetencií), ktoré sú pre vykonávanie činností mládežníckeho vedúceho kľúčové. V rámci každej kompetencie sú určené štyri základne úrovne ovládania tejto kompetencie. Úroveň č.1 znamená, že je rozvinutá na nízkej úrovni a naopak úroveň č.4 znamená, že je rozvinutá na optimálnej úrovni. Pri každej kompetencii je jedna z úrovní zvýraznená, ide o úroveň, ktorá je stanovená ako nevyhnutná pre jednotlivca, ktorý chce začať s aktivitami mládežníckeho vedúceho. Poradie samotných kompetencií nie je určené podľa stupňa dôležitosti.

1. Tímová práca

Schopnosť pracovať v tíme
Má vedomosti a zručnosti z oblasti štruktúry tímu, rolí v tíme, práce s atmosférou, súťaživosťou a spoluprácou v tíme a vedenia tímu a vie tieto poznatky a zručnosti uplatniť v praxi.

1. Nemá vedomosti a zručnosti v oblasti tímovej práce.
2. **Má základné vedomosti o štruktúre tímu, dokáže analyzovať situáciu v tíme a navrhovať opatrenia na ovplyvnenie atmosféry, súťaživosti a spolupráce v skupine. Vie aký je rozdiel medzi skupinou a tímom.**
3. Má vedomosti aj zručnosti v oblasti štruktúry tímu, práce s atmosférou, súťaživosťou a spoluprácou v tíme a vedenia tímu a niektoré z týchto poznatkov vie uplatniť v praxi.
4. Má vedomosti a zručnosti z oblasti štruktúry tímu, rolí v tíme, práce s atmosférou, súťaživosťou a spoluprácou v tíme a rôznych štýlov a typov vedenia tímu a vie tieto poznatky a zručnosti uplatniť v praxi.

2. Mladí ľudia ako skupina

Schopnosť pracovať s procesmi v skupine
Pozná vývojové fázy skupiny, úlohu rituálov a tradícií v skupine, rozumie procesom tvorby skupinovej kultúry (štýlu skupiny) a má základné vedomosti o procesoch napätia a súdržnosti v skupine, v závislosti na veku a špecifikách cieľovej skupiny.

1. Nemá vedomosti a zručnosti v oblasti procesov v skupine mladých ľudí.
2. **Má základné vedomosti o procesoch v skupine v závislosti na veku a špecifikách cieľovej skupiny.**
3. Pozná vývojové fázy skupiny a rozumie procesom tvorby skupinovej kultúry. Rozumie procesom napätia a súdržnosti v skupine, v závislosti na veku a špecifikách cieľovej skupiny.
4. Pozná vývojové fázy skupiny, úlohy rituálov a tradícií v skupine, rozumie procesom tvorby podskupín a má základné vedomosti o procesoch napätia a súdržnosti v skupine v závislosti na veku cieľovej skupiny, pričom všetky tieto poznatky vie uplatniť v praxi.

Vedomosti o mládeži ako sociálnej skupine
Má prehľad o subkultúrach a trendoch v prostredí mládeže a tieto vedomosti využíva pri práci s cieľovou skupinou.

1. Nemá vedomosti a zručnosti v oblasti trendov a subkultúr mládeže.
2. **Má základné vedomosti z oblasti trendov a subkultúr mládeže.**
3. Má vedomosti aj zručnosti v oblasti trendov a subkultúr v mládežníckych skupinách.
4. Má vedomosti aj zručnosti z oblasti trendov a subkultúr v mládežníckych skupinách, pričom všetky ich vie uplatniť v praxi.

3. Motivácia

Schopnosť motivovať
Rozumie motivácii, ako aj sebamotivácii. Pozná potreby a bariéry motivácie jednotlivca. Vie zosúladiť ciele práce s mládežou s potrebami mladých ľudí a ich uspokojením. Využíva svoje schopnosti, nadobudnuté vedomosti a zručnosti pri vytváraní motivujúceho prostredia.

1. Neorientuje sa v problematike motivácie a sebamotivácie.
2. **Pozná základné princípy motivácie a sebamotivácie a uvedomuje si ich vplyv v práci s mládežou.**
3. Rozumie motivácii ako aj sebamotivácii. Využíva ich pri práci s mládežou vo svojej skupine pri

vytváraní motivujúceho prostredia.

4. Rozumie motivácii, ako aj sebamotivácii. Pozná potreby a bariéry motivácie jednotlivca. Vie zosúladiť ciele práce s mládežou s potrebami mladých ľudí a ich uspokojením. Využíva nadobudnuté vedomosti a zručnosti pri vytváraní motivujúceho prostredia.

4. Riešenie konfliktov

Riešenie konfliktov

Dokáže identifikovať konflikt a zapojené strany, analyzovať potenciálne príčiny konfliktov, pozná nástroje a stratégie na riešenie konfliktov a vie ich použiť, v závislosti od typu konfliktu a špecifík zúčastnených strán.

1. Nepozná nástroje riešenia konfliktov a nedokáže konflikty identifikovať.
2. **Dokáže identifikovať konflikt. Pozná jeden nástroj alebo stratégiu na riešenie konfliktov.**
3. Dokáže identifikovať konflikt. Pozná príčiny vzniku konfliktov, pozná dva a viac nástrojov alebo stratégií na riešenie konfliktov a dokáže ich vhodne použiť v praxi.
4. Dokáže identifikovať konflikt a zapojené strany, analyzovať potenciálne príčiny, pozná nástroje a stratégie na riešenie konfliktov a vie ich použiť, v závislosti od typu konfliktu a špecifík zúčastnených strán.

5. Osobnostný rozvoj

Podnikavosť a sebarozvoj

Dokáže zmeniť myšlienky na skutky. Reflektuje svoje skúsenosti, vedomosti, zručnosti a postoje a výstupy využíva k ďalšiemu sebarozvoju. K tomuto procesu vedie aj mládež, s ktorou pracuje.

1. Svojím osobnostným rozvojom sa cielene nezaoberá.
2. **Vie nájsť spôsob ako realizovať svoj nápad. Dokáže realisticky zhodnotiť svoje skúsenosti, zručnosti, vedomosti, má záujem sa v niektorej oblasti rozvíjať a vie, kde nájsť informácie o možnostiach ďalšieho vzdelávania.**
3. Uvedomuje si aspoň 2 spôsoby ako zrealizovať svoj nápad. Do svojho nápadu zapojí i spolupracovníkov. Na základe svojich skúseností, vedomostí, zručností, postojov a výstupov, hľadá spôsoby, ako ich ďalej rozvíjať.
4. Hľadá rôzne spôsoby pre realizáciu svojho nápadu, vyhodnocuje ich výhody a riziká. Pravidelne vytvára priestor na reflexiu svojich skúsenosti, vedomostí, zručnosti, postojov a výstupov. Aktívne vyhľadáva ďalšie príležitosti pre rozvoj vlastných kľúčových kompetencií a k tomuto procesu vedie aj mládež, s ktorou pracuje.

6. Komunikácia

Schopnosť efektívne komunikovať

Dokáže sa vyjadrovať písomne aj ústne primerane komunikačnej situácii. Vie zrozumiteľne formulovať vlastné názory, pozná verbálnu a neverbálnu komunikáciu a vie ju používať. Rozumie zásadám diskusie, facilitácie a vie použiť metódy a spôsoby na zapojenie členov skupiny. Pozná účinné formy podania spätnej väzby a vie ich použiť, s ohľadom na konkrétnu situáciu.

1. Nepozná princípy efektívnej komunikácie, diskusie a facilitácie.
2. **Pozná princípy efektívnej verbálnej a neverbálnej komunikácie. Dokáže formulovať vlastné názory a podporiť ostatných pri vyjadrovaní ich názorov.**
3. Dokáže sa vyjadrovať písomne aj ústne primerane komunikačnej situácii. Vie zrozumiteľne formulovať vlastné názory, pozná verbálnu a neverbálnu komunikáciu a vie ju používať. Rozumie zásadám diskusie, facilitácie a vie použiť vhodné metódy a spôsoby na zapojenie

členov skupiny.

4. Dokáže sa vyjadrovať písomne aj ústne primerane komunikačnej situácii. Vie zrozumiteľne formulovať vlastné názory, pozná verbálnu a neverbálnu komunikáciu a vie ju používať. Rozumie zásadám diskusie, facilitácie a vie použiť metódy a spôsoby na zapojenie členov skupiny. Pozná účinné formy podania spätnej väzby a vie ich použiť, s ohľadom na konkrétnu situáciu.

Prezentačné zručnosti

Pozná a vie zvoliť vhodné prezentačné techniky podľa potrieb a schopností cieľovej skupiny. Vie využívať informačno-komunikačné technológie pri prezentácii.

1. Nemá vedomosti o prezentačných technikách a informačno-komunikačných technológiách, ktoré pri nich môže využívať.
2. Pozná základné prezentačné techniky a vie o základných informačno-komunikačných technológiách, ktoré pri nich môže používať.
3. **Pozná a vie zvoliť vhodné prezentačné techniky podľa potrieb a schopností cieľovej skupiny. Pozná základné informačno-komunikačné technológie, ktoré môže pri prezentácii použiť.**
4. Pozná a vie zvoliť vhodné prezentačné techniky podľa potrieb a schopnosti cieľovej skupiny a dokáže využívať informačno-komunikačné technológie pri prezentácii.

Kultúra a interkultúrne zručnosti

Uvedomuje si špecifiká rozličných kultúr a zohľadňuje ich v práci s cieľovou skupinou. Prejavuje porozumenie vo vzťahu k iným kultúram, zaobchádza s druhými s rešpektom. Pozná stereotypy a predsudky vo vzťahu k rôznym kultúram.

1. Neuvedomuje si špecifiká rôznych kultúr a neorientuje sa v interkultúrnej problematike.
2. **Uvedomuje si špecifiká rozličných kultúr a vie ako vznikajú kultúrne stereotypy a predsudky.**
3. Uvedomuje si špecifiká rozličných kultúr a zohľadňuje ich v práci s cieľovou skupinou. Prejavuje porozumenie k iným kultúram a rozumie procesom vzniku kultúrnych stereotypov a predsudkov.
4. Uvedomuje si špecifiká rozličných kultúr a zohľadňuje ich v práci s cieľovou skupinou. Prejavuje porozumenie vo vzťahu k iným kultúram, zaobchádza s druhými s rešpektom. Rozumie procesom vzniku kultúrnych stereotypov a predsudkov a ich vplyvu v práci s mládežou.

7. Projektové myslenie

Projektové myslenie

Pozná projektový cyklus, dokáže zadefinovať, popísať a naplánovať jeho jednotlivé fázy. Dokáže projekt zrealizovať a vyhodnotiť.

1. Nepozná projektový cyklus.
2. Má predstavu o projektovom cykle a jeho jednotlivých fázach.
3. **Dokáže zadefinovať, popísať a naplánovať jednotlivé fázy projektového cyklu - príprava, realizácia, hodnotenie - a vie ich zrealizovať.**
4. Pozná projektový cyklus a dokáže analyzovať a definovať východiská, definovať ciele a aktivity. V rámci projektového cyklu vie naplánovať a zadefinovať jeho jednotlivé fázy. Projektové myslenie využíva v praxi a dokáže celý projekt zrealizovať a vyhodnotiť.

Finančná gramotnosť
Vie zostaviť rozpočet aktivity a vyúčtovať náklady. Vie hospodárne nakladať so zverenými prostriedkami. Rozlišuje oprávnené a neoprávnené náklady.

1. Nevie zostaviť rozpočet a nemá praktickú skúsenosť s vyúčtovaním nákladov.
2. Dokáže použiť finančné prostriedky podľa pripraveného rozpočtu a v spolupráci so spolupracovníkmi ich využívať.
3. **Vie zostaviť rozpočet aktivity a vyúčtovať náklady v spolupráci so spolupracovníkmi. Vie hospodárne nakladať so zverenými prostriedkami.**
4. Vie zostaviť rozpočet aktivity a vyúčtovať náklady samostatne. Vie hospodárne nakladať so zverenými prostriedkami. Rozlišuje oprávnené a neoprávnené náklady.

8. Legislatíva

Aplikácia organizačných a legislatívnych noriem v oblasti práce s mládežou
Orientuje sa v problematike interných noriem organizácie a základných legislatívnych pravidlách týkajúcich sa oblasti práce s mládežou. Vie ich uplatniť v praxi aby svojim správaním neohrozil skupinu mládeže s ktorou pracuje a nepoškodil organizáciu.

1. Nemá žiadne vedomosti v oblasti organizačných a legislatívnych noriem v oblasti práce s mládežou.
2. **Pozná základné interné predpisy a normy svojej organizácie.**
3. Vyzná sa v interných predpisoch organizácie a uvedomuje si súvislosti medzi nimi. Má prehľad o základných legislatívnych predpisoch týkajúcich sa oblasti práce s mládežou.
4. Orientuje sa v problematike interných noriem organizácie a základných legislatívnych pravidlách týkajúcich sa oblasti práce s mládežou. Vie ich uplatniť v praxi tak, aby svojim správaním neohrozil skupinu mládeže s ktorou pracuje a nepoškodil organizáciu.

9. Neformálne vzdelávanie

Koncept neformálneho vzdelávania
Rozumie konceptu a princípom neformálneho vzdelávania a vie ho rozlíšiť od formálneho vzdelávania a informálneho učenia sa. Vie ako tieto princípy aplikovať do aktivít práce s mládežou.

1. O neformálnom vzdelávaní nikdy nepočul/-a a nemá s ním praktickú skúsenosť.
2. **Chápe koncept neformálneho vzdelávania, jeho potenciál a aplikáciu na oblasť práce s mládežou.**
3. Vie vymenovať a vysvetliť aspoň dva princípy neformálneho vzdelávania, dokáže popísať základné rozdiely medzi formálnym, neformálnym vzdelávaním a informálnym učením sa. Uvedomuje si svoje postoje a otvára priestor na vzájomnú reflexiu postojov.
4. Vie komplexne popísať neformálne vzdelávanie a rozdiely medzi formálnym a neformálnym vzdelávaním a informálnym učením sa. Reflektuje svoje postoje a spôsob akým ovplyvňujú jeho/jej prácu. Aktívne vytvára priestor pre spoločnú reflexiu vlastných aj skupinových hodnôt a postojov.

<u>Praktické využitie možností neformálneho vzdelávanie v práci s mládežou</u>
Pozná rôzne typy metód a techník vhodné na neformálne vzdelávanie v práci s mládežou a využíva ich v závislosti na cieľoch vzdelávania, cieľovej skupine a jej potrebách. Rozumie cyklu učenia, dokáže zostaviť program vzdelávania, zrealizovať ho a správne vyhodnotiť s účastníkmi.

1. Nepozná metódy a techniky vhodné na neformálne vzdelávania v práci s mládežou a nie

je oboznámený s cyklom učenia.

2. **Vie identifikovať situácie v práci s mládežou, ktoré je možné využiť na neformálne vzdelávanie. Dokáže pripraviť krátky vzdelávací blok pre konkrétnu cieľovú skupinu s použitím jednej alebo dvoch vhodných metód a zhodnotiť prevedenie bloku.**
3. Používa najmenej tri metódy vhodné na neformálne vzdelávanie v práci s mládežou a vie ich prispôsobiť situácii, v ktorej ich chce použiť. Dokáže pripraviť vzdelávací blok, počas ktorého použije rôzne typy a spôsoby učenia a pripraviť aktivitu na zhodnotenie zo strany účastníkov.
4. Používa rôzne metódy, je schopný ich prispôsobiť potrebám aktivity, cieľa a cieľovej skupiny a využíva niekoľko zdrojov s ďalšími metódami. Dokáže pripraviť a zrealizovať dlhodobú aktivitu, ktorá je postavená na princípoch neformálneho vzdelávania a je v súlade s cyklom učenia a rôznymi štýlmi učenia. Flexibilne reaguje na situácie v skupine s ohľadom na podporu učenia jej členov. Vytvára rôzne spôsoby hodnotenia pre účastníkov, s ohľadom na potreby projektu a cieľovej skupiny, vie vyhodnotiť projekt aj s ďalšími aktérmi.